

Čilimník zelenavý

Chamaecytisus virescens (Neilr.) Dostál

Stupeň ohrožení: C3

syn.: *Cytisus austriacus* L. var. *virescens* Kováts ex Neilr.; *C. virescens* (Kováts ex Neilr.) A. Kerner; *C. ambiguus* Schur; *C. pseudorochelii* Simk.; *C. austriacus* x *C. supinus* auct.

POPIS

Menší keř s poléhavými ale i vzpřímenými větvemi; letorosty vzpřímené, větvené, huňatě odstále chlupaté, chlupy žlutavě-rezavě hnědé. Listy 3četné, řapíky 10-15 mm dl., řídce odstále chlupaté, lístky eliptické, podlouhlé n. podlouhle vejčité, variabilní, 10-30 mm dl., na líci řídce, na rubu hustě přitiskle chlupaté, sušením černající. Jarní květy po 2-3 na brachyblastech loňských větví, letní květy v terminálních strboulech, 15-21 mm dl., bledě i sytě žluté, pavéza na svrchní straně přitiskle chlupatá, člunek na kýlu řídce brvitý, semeník hustě chlupatý. Lusk podlouhlý, hustě odstále chlupatý, semena mírně zploštělá, hnědá. Hybridogenní taxon, jehož pravděpodobné rodičovské druhy jsou *Ch. supinus* a *Ch. austriacus*, na lokalitách kde se *Ch. virescens* setkává s těmito druhy, může probíhat introgrese která má za následek převahu znaků jednoho rodičovského druhu.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Druh je vázán na xerothermní vegetaci a na keřová společenstva, lemy teplomilných doubrav a jejich světliny. Na východní Moravě roste i na chudších, suchých, subxerofilních loukách a pastvinách, na opuštěných ladech či ve starých ovocných sadech v dosahu bazických sedimentů karpatského flyše, na hlubokých hlinitých bazických ale i odvápněných a zčásti kyselých půdách. Častější je na rozdíl od ostatních druhů rodu na lemech termofilních i mezofilních listnatých lesů i na jejich světlinách. Dobře reaguje na prosvětlení lesního porostu (čímž se blíží více druhu *Ch. supinus*). Nejvyšší četnost lokalit vykazuje v nadmořských výškách 200-300 m, méně je častý do výšky 500 m n. m., jedná se nejvíce o západní, zčásti jižní-jihozápadní expozici.

Vyskytuje se ve společenstvech řádu *Festucetalia valesiacae* a svazů *Quercion pubescenti-petraeae* a *Prunion fruticosae*. Na východní Moravě dosahuje poměrně značných nadmořských výšek (600 m).

ROZŠÍŘENÍ

Areál je nedokonale známý. Středoevropský-submediteránní druh s areálem v dosahu svých předpokládaných rodičovských druhů. Severní hranice probíhá dolním Rakouskem, jižní Moravou, přes jižní Slovensko, podél karpatského oblouku až do Rumunska. Pravděpodobný výskyt je na západní Ukrajině a na části Balkánského poloostrova.

Rozšíření v ČR je soustředěno pouze na jižní Moravu, jak na panonskou část, tak i karpatskou. V Čechách chybí. Nejzápadněji se vyskytuje v lesnaté pahorkatině na JZ od Brna, je častý v pahorkatině na jih a jihovýchod od Brna, byl zaznamenán na jižních okrajích Chřibů a vyskytuje se směrem na východ za ř. Moravu (Bílé Karpaty, Zlínské vrchy). Lokality jsou nejvíce zastoupeny v kolinním až suprakolinním stupni, v planárním (v nížině) chybí.

PŘÍČINY OHROŽENÍ

Zvýšení pokryvnosti stromového patra na lemech a světlinách lesních porostů, okus zvěří, zarůstání lokalit dřevinami nebo expanzivními druhy; absenci managementu a částečné

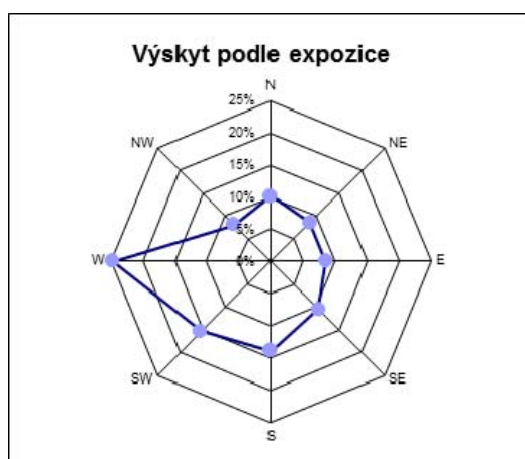
zastínění druh většinou toleruje. Podobně jako u příbuzných druhů hrozí přímá likvidace lokalit obnovením vinic nebo ovocných sadů.

SEZNAM LITERATURY

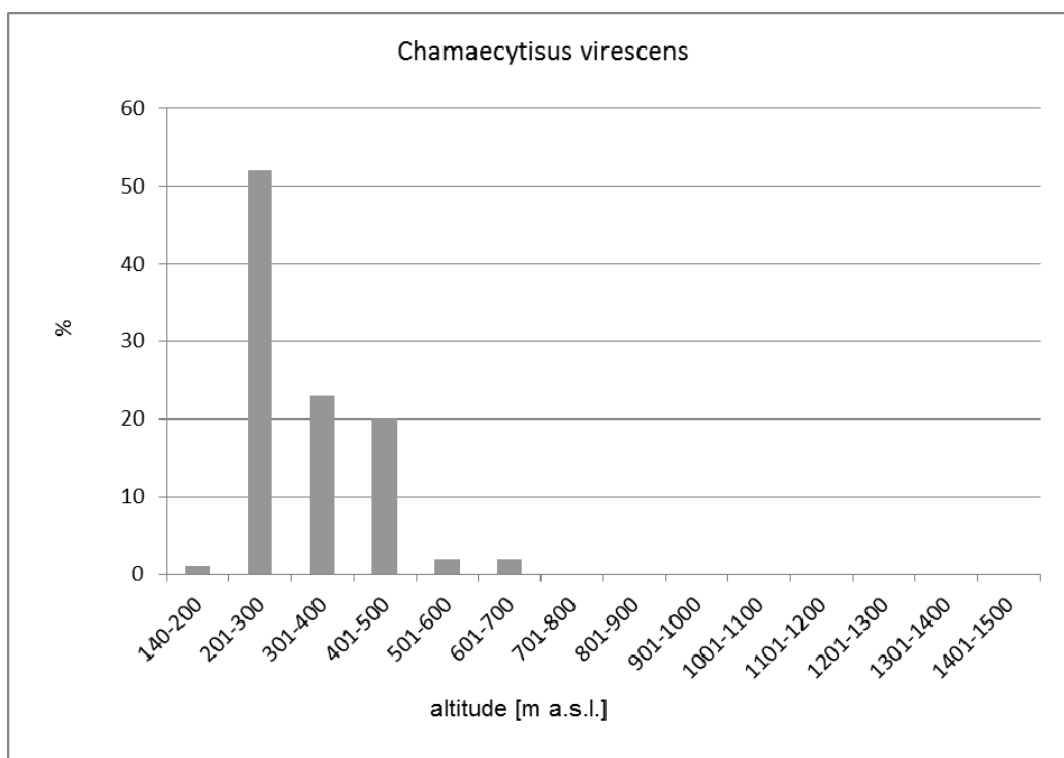
ZIELINSKI J., 1975. *Rodzaj Cytisus L. v Polsce*. – Arbor. Kórnickie 20: 47-111

SKALICKÁ A., 1983. *East European species of the genus Chamaecytisus Link.* Rad. Acad. Nauka Um. Bosne hercegovine, sect. natur-math. (21) 72: 239-245

HOLUB J. ET BERTOŮVÁ L., 1988. *Chamaecytisus Link.* In: Bertová L. (ed), Flóra Slovenska 4/4: 32-60. Veda, Bratislava

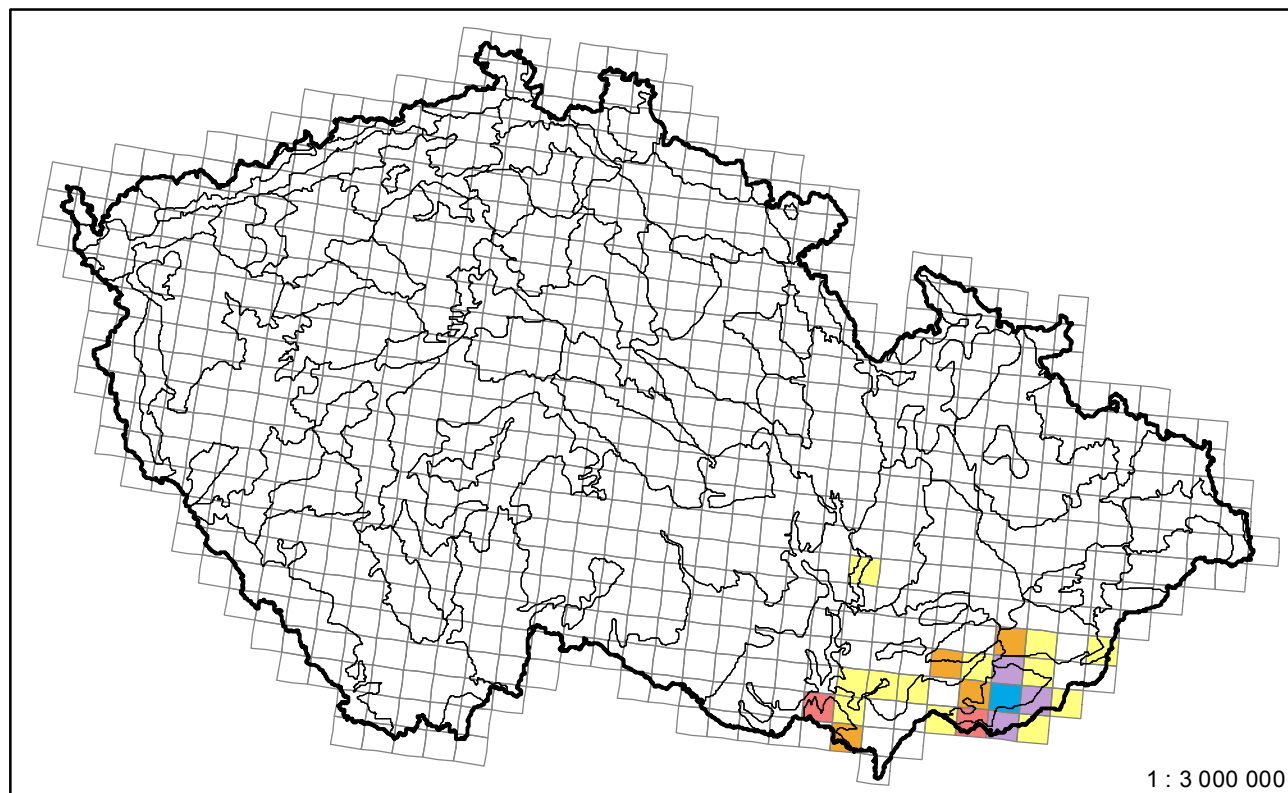

Výskyt podle nadmořských výšek

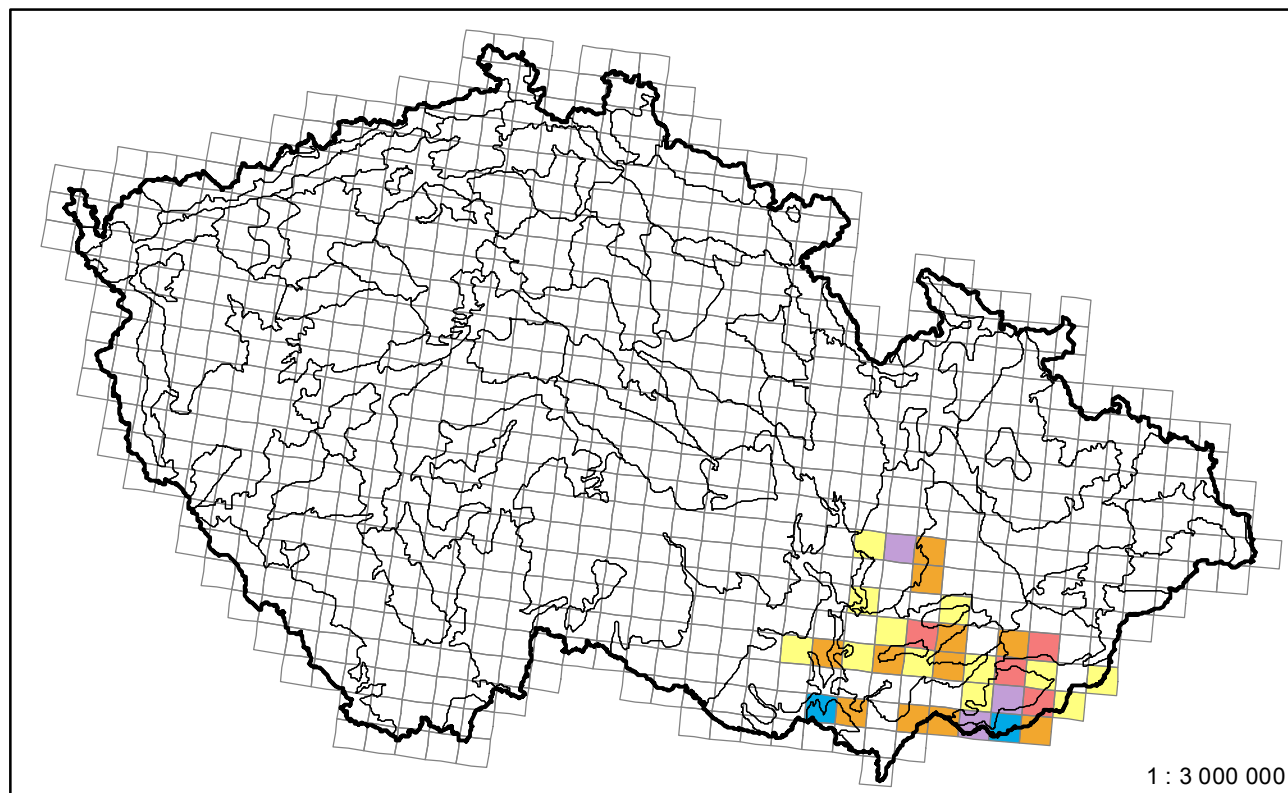

Výskyt do roku 2000

počet lokalit 1 - 2 3 - 7 8 - 13 14 - 19 33

Výskyt po roce 2001

počet lokalit 1 - 2 3 - 6 7 - 12 13 - 30 31 - 47